

fioner vilde have, og naar jeg ganske kort skal angive, hvad der for mig er Hovedsagen, hvilke Betænkkeligheder jeg har med Hensyn til saadanne Institutioner, vil jeg sige, at Betænkkelighederne ikke ligge i de Følger, det kan have for Professorerne. For de Professorer, som ere overbebyrdede — og det er de til visse Lieder af Aaret med Examensarbejde — vilde det jo være en overordentlig stor personlig Behagelighed at blive fri derfor og ikke alene en personlig Behagelighed for dem, men der vilde derved vindes Tid for andre videnskabelige Arbejder, hvorpaa de ganske vist i høi Grad vilde sætte Pris. Men Betænkkelighederne ligge i Følgerne for de Studerende, og Betænkkelighederne ligge i Følgerne for Samfundet, for Løsningen af Universitetets Opgave i det Hele og Store. Hvad angaar Betænkkelighederne overfor de Studerende, da vilde det, dersom det er Meningen — og det er ialtsald en Opfattelse — at de Studerende dog skulle vedblive at søge Undervisning ved Universitetet, være en Uretfærdighed imod Studenterne at henvise dem til at examineres af Examenskommissioner, overhoved at henvise dem til at examineres af Andre end dem, der kunne vejlede dem. Det er en Sætning, om hvilken enhver Mand, der er inde i Undervisningsvæsenet, er enig og som den høie Rigsdag i Loven fra ifjor om Styrmandsexamen selv har godkendt, idet der er sagt, at Overhøringen foretages af vedkommende Clevs Lærer. Det er en saa stor Sandhed, at den ikke vil kunne bestrides. Hele Sagen maa altsaa stilles saaledes, at det ikke er Meningen, at de Studerende skulle søge Undervisning ved Universitetet, saa vil det ganske vist ikke medføre denne Vanskelighed overfor de Studerende, men vil føre til en anden, nemlig Vanskeligheden for dem ved at være paa det Nene med, hvad de overhovedet skulle examineres i. Der vil da udvikle sig i en lang høiere Grad end det nu er Tilfældet, det, at Forberedelsen grundes paa, hvad der kan opsnappes ved de offentlige Examinere. Derefter vil det Hele blive indrettet. Den Studerende vil lade sig forberede af Manufakturører, som ere forpligtede til at vide dette, og der vil ikke blive Spørgsmaal om for den Studerende at gaa til Universitetet, selv om han har Lykt dertil, fordi hverken hans økonomiske Forhold eller hans Forældre eller Børgere ville tillade det større Tidspilde, som det vilde være at søge Undervisningen der. Dernæst vil det for de Studerende have den Følge, efter Sandsynlighed — her regner man jo efter, hvad man efter Sandsynligheden kan slutte — at Examenskommissionerne ville faae en væsentlig anden Karakter. Naar det er blevet sagt, at der ikke lægges videre Vægt paa den Videnskabelighed, som Studenten skal udvikle, og den Videnskabelighed, som bibringes ham, at dette ingen Ting har at

betyde, vil jeg dertil sige, at det er en Selvfølge, at et selvstændigt videnskabeligt Studium kan der paa Forberedelsesstadiet, hvorpaa den Unge befinder sig, i Reglen ikke være Tale om. Men det, der kan være Tale om, er, at lægge et videnskabeligt Grundlag, fra hvilket senere Selvstudium kan udvoxe. Det betinges af, at der gives paa videnskabelig Maade — som en ariet Folkethingsmand ved Finantslovens 1ste Behandling udtalte — ikke Mangt men Meget. Jeg tror, at det vanskeligt skal kunne siges om Universitetet, at det ikke har beskrebet sig for at udbydde Alt, som kunde kaldes vrangt, og indskrænke sig til det i videnskabelig Henseende Væsentlige, paa hvilket man ikke kunde slaa af, og er der Noget, der ved hvert Semesters Begyndelse indpræntes de Studerende, er det det, at de endelig ikke maa bilde dem ind, at naar de ere færdige med Studiet ved Universitetet, ere de parate til Hvad som helst. Der er Intet, der ideligere gjentages, netop for at modvirke den Slags Studenterhøvmød, end at det kun er et Grundlag, der gives, og at det er uendelig Meget, som de maa lære selv af Livet og senere. Men ved Examenskommissionerne er det naturligt, at der udvikler sig Kravet til en Examination i Mangt, men ikke i Meget. Det er ikke Professorhøvmød, naar jeg siger, at det er ganske naturligt, at der til at fastholde denne videnskabelige Karakter af Examinationen, saaledes at der lægges Vægt, ikke paa Detailen, ikke paa Enkelthederne, hører en Gøne, som Universitetslæreren har mere end nogen anden Mand af det praktiske Liv, som man vilde kalde til Examinationen, fordi der hører noget Særligt til, det kan kaldes Routine, daglig Vækkelse med de samme Ting, for at fastholde den systematiske Læggen til Rette af Spørgsmaalene. Det er naturligt, at det er saa, at Embedsmændene i Livet kun skulle have dette som en halv glemt Baggrund, ikke at tale om, at det, som er Videnskabens ABC, saaledes hos den praktiske Embedsmænd skulde være levende, det er der ikke og det kan der fornuftigvis ikke være Tale om. Men deraf følger, at det ikke kan gaa uden meget stort Besvær for den praktiske Embedsmand at være Examinator paa rette Maade for de Studerende, han vil meget let komme til at lægge Vægt paa de praktiske Sider af vedkommende videnskabelige Sag, netop det, som man ikke med Rimelighed bør forlange af Studenten. Dette var de efter min Mening ikke heldige Følger, som Indspørelsen af Examenskommissioner efter mit Skøn vilde have for Studenterne. For Universitetets Opgave i det Hele tror jeg ogsaa, den vil have sin Skade. Ikke, at jeg paa nogen Maade frygter for, at Universitetet skal staa tomt, eller at de Universitetsprofessorer, som have det Selb eller